

Financieel statuut 2025

Waterschap Hunze en Aa 's

=====

1. Inleiding

Hunze en Aa's is een kostenbewuste organisatie. Randvoorwaarde hierbij is wel dat verantwoord en consequent met bedrijfseconomische principes wordt omgegaan. Het moet bijvoorbeeld niet zo zijn dat omwille van "een goede prijs" niet realistische afschrijvingstermijnen worden gehanteerd. Dit financieel statuut biedt een goede grondslag om aan het predikaat "beste prijs-kwaliteitverhouding" verder inhoud te geven.

Bij het samenstellen van de begroting, de jaarrekening en de financiële paragraaf bij bestuursvoorstellen wordt een aantal uitgangspunten gehanteerd. Deze uitgangspunten kunnen betrekking hebben op de manier waarop met reserves wordt omgegaan, in hoeveel jaren een investering wordt afgeschreven, of er voorzieningen worden gevormd etc. Een aantal uitgangspunten wordt – soms impliciet – vastgelegd in de begroting. Denk aan de verdeling van de indirecte kosten (ondersteunende producten en kostenplaatsen) via verdeelsleutels.

Dit Financieel statuut is ook een uitwerking van de "verordening uitgangspunten financieel beleid, voor het beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van waterschap Hunze en Aa's" (zie artikel 108 Waterschapswet). Die verordening bepaalt dat in ieder geval beleid geformuleerd moet worden ten aanzien van een aantal wettelijk genoemde onderwerpen. Dit zijn: waardering en afschrijving van activa, onderbouwing van tarieven en financiering. De herziene verordening zelf is op 16 april 2025 door het Algemeen Bestuur vastgesteld.

2. Uitgangspunten

Waarmee houden we bij het samenstellen van het Financieel statuut rekening?

Waterbeheerprogramma

Goede en doelmatige uitvoering van onze (wettelijke) taken kost geld. Het uitgangspunt van het waterschap is een stabiele lastenontwikkeling, met een verdedigbare lastenstijging. Kostenbewustzijn is een van de uitgangspunten van onze manier van werken. In het waterbeheerprogramma 2022 – 2027 staat dit beschreven.

Het uitgangspunt van het waterschap is om de belastingbetaler zoveel mogelijk "waar voor z'n geld" te geven (dus zo weinig mogelijk oppotten, huidige lasten door de huidige belastingbetaler laten dragen en niet door toekomstige generaties).

Schuldpositie

Decentrale overheden zoals waterschappen werken met een jaarlijks stelsel van baten en lasten. Inkomsten en uitgaven worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Omdat investeringen op meerdere jaren betrekking hebben (meerjarig nut) worden de lasten daarvan als

rente en afschrijving ook over meerdere jaren verspreid. De investeringen moeten wel betaald worden en daarvoor wordt geleend en ontstaat schuld.

Een schuld is op zich heel normaal; het past bij het stelsel van baten en lasten. Decentrale overheden werken met een sluitende begroting waardoor het aflossen van onze schulden gewaarborgd is.

Provincies en het Rijk zien daar – vanuit hun rol als toezichthouder – op toe.

Er kunnen financiële problemen ontstaan als de schuld sterk stijgt door meer te investeren dan af te schrijven, vooral in combinatie met een stijgende rente. Door dit risico staat de schuldpositie al een aantal jaren in de belangstelling.

Waterschappen zijn kapitaalintensieve organisaties en staan echter ook voor grote opgaven (KRW, HWBP, zuiveringsdoelstellingen) die veel investeringen vergen. Daarnaast wordt op de waterschappen druk uitgeoefend de lasten (belastingtarieven) niet meer dan gematigd te laten stijgen. Tegen deze achtergrond zal het Financieel Statuut richting moeten geven ten aanzien van het activeringsbeleid. Uitgangspunt hierbij is dat de lasten door huidige en toekomstige belastingbetalers evenredig wordt verdeeld.

Dit betekent met de toekomstige opgaven dat een bescheiden groei van de schuldpositie te verwachten is.

Wettelijk kader

De Waterschapswet en een aantal hiervan afgeleide regelingen, zoals het Waterschapsbesluit en het Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen (BBVW) bepalen in belangrijke mate het kader waarbinnen een begroting en jaarrekening moet worden opgesteld. Weliswaar bestaat het merendeel van deze regelingen uit formele bepalingen (termijnen en vormvoorschriften) maar ook raakt het genoemde kader dit statuut.

Binnen de hiervoor geschetste kaders bestaat de bestuurlijke beslisruimte waarbinnen het financieel statuut moet worden opgesteld.

Geen keurslijf

Het Financieel Statuut is een algemeen kader. Door een samenloop van omstandigheden moet altijd de mogelijkheid open staan om van het statuut af te kunnen wijken. Aanpassingen op de nu voorgestelde uitgangspunten is altijd mogelijk, mits voldoende gemotiveerd. Hiervoor zal altijd via de rapportagemomenten van de planning- en controlcyclus of een afzonderlijk voorstel een besluit van het algemeen bestuur worden gevraagd.

Dit financieel statuut volgt grotendeels de indeling van de balans. Eerst worden de activa (bezittingen) besproken. Daarna de passiva (schulden). Tot slot het eigen vermogen.

Per onderwerp is waar nodig een samenvatting in het grijs opgenomen. Hierin zijn de uitgangspunten weergegeven.

3. Waarderingsgrondslagen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling bepalen de inhoud van de begroting en de jaarrekening.

De algemeen aanvaarde grondslagen voor verslaggeving gaan uit van een aantal beginselen en principes die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. Deels zijn deze in de wet genoemd. Dit betreffen:

- *Stelsel van baten en lasten*
Toerekening van inkomsten en uitgaven aan de periode waarop zij betrekking hebben.
- *Continuïteitsbeginsel*

De jaarrekening wordt opgesteld in de veronderstelling dat de activiteiten als geheel in continuïteit worden voortgezet.

- *Afgrenzingsprincipe*
De toestand op balansdatum is beslissend en de gevolgen van gebeurtenissen die plaats hebben gevonden in het afgesloten boekjaar worden verwerkt voor zover zij bekend zijn.
- *Voorzichtigheidsbeginsel*
Dit principe houdt in dat verliezen/kosten en winsten/opbrengsten niet op dezelfde wijze worden behandeld. Verliezen/kosten worden genomen zodra deze bekend zijn (dus waarschijnlijk zijn), winsten/opbrengsten worden pas verwerkt op het moment dat zij gerealiseerd zijn (dus zeker zijn).
- *Stelselmatigheid*
Een gekozen grondslag moet consistent worden doorgevoerd voor alle posten waarop de grondslag van toepassing is. Hierdoor worden begroting en jaarrekening in de tijd vergelijkbaar.
- *Bestendige gedragslijn*
In opeenvolgende perioden blijven de grondslagen van toepassing, tenzij er gegronde redenen zijn om een andere grondslag te kiezen.
- *Matchingprincipe*
Het matchingprincipe houdt in dat kosten zoveel mogelijk worden toegerekend aan de periode(n) waaraan de met die kosten gepaard gaande opbrengsten ook worden toegerekend.

Naast deze basisbeginselen vindt waardering van activa en passiva en de bepaling van resultaat, volgens de voorschriften, plaats op basis van historische kosten.

3.1 Activa

Activa worden tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs gewaardeerd. Alleen bijdragen van derden worden hierop in mindering gebracht. Eigen uren en bouwrente wordt niet aan een actief toegerekend, met uitzondering van HWBP-projecten. Hier worden de uren wél toegerekend.

3.1.1 Immateriële vaste activa

Onder de immateriële activa worden opgenomen die activa die niet stoffelijk van aard zijn en niet onder de financiële vaste activa zijn opgenomen. Hieronder valt onder andere:

- *kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;*
- *bijdragen aan activa in eigendom van derden.*

De kosten voor onderzoek en ontwikkeling mogen alleen geactiveerd worden als een koppeling met investeringsprojecten te maken zijn. Algemene onderzoeken waaruit geen (vervolg)investering volgt worden ten laste van de exploitatie gebracht.

3.1.2 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn activa die bestemd zijn om de bedrijfsvoering duurzaam te dienen, het nut spreidt zich uit over meerdere jaren. Het zijn investeringen ten behoeve van de primaire taken van het waterschap (infrastructurele werken, zoals zuiveringen, keringen, watergangen enz.) en investeringen ten behoeve van de ondersteunende taken (bedrijfsgebouwen, tractiemiddelen, automatisering enz.).

Materiële vaste activa moeten tegen verkrijgingsprijs worden gewaardeerd, óf tegen vervaardigingsprijs.

3.1.3 Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit aandelen in de Nederlandse Waterschapsbank en overige vorderingen met een langlopend karakter zoals uitgeleende gelden. Voor zover sprake is van kortlopende leningen en voorschotten worden deze opgenomen onder de vlottende activa. De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Naar verwachting duurzaam ingetreden waardeverminderingen op balansdatum, dienen onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking te worden genomen. De afboeking wordt ongedaan gemaakt zodra de oorzaken van de waardevermindering niet meer bestaan.

3.2 Criteria voor activeren

Een actief wordt in de balans verwerkt, als de investering toekomstig economisch nut heeft. Als aanvullend criterium om tot activeren over te kunnen gaan wordt een drempelbedrag gehanteerd van € 50.000,-.

Om te voorkomen dat elke uitgaaf met een meerjarig nut moet worden geactiveerd is een drempelbedrag opgenomen. Voor ICT uitgaven is hierop een uitzondering gemaakt. Hier wordt uitgegaan van het totaalbedrag per jaar.

3.3 Onderscheid onderhoud en activeren.

Niet elke investering in een actief wordt geactiveerd. Regulier onderhoud wordt bijvoorbeeld niet geactiveerd. Groot onderhoud kan alleen worden geactiveerd, als hierdoor de levensduur van een actief kan worden verlengd, er sprake is van kwaliteitsverbetering of het aanpassen het doel heeft te voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving. Baggeren van watergangen wordt niet geactiveerd.

3.4 Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en activeren

Kosten die samenhang met het HWBP worden geactiveerd

Financiering

HWBP-projecten hebben betrekking op het versterken van onze primaire waterkeringen. De financiering hiervan is als volgt:

- 90% van de kosten worden betaald uit het Deltafonds. Dat fonds wordt voor 50% gevoed door het Rijk en voor 50% door de waterschappen. Het waterschapsaandeel is een solidariteitsbijdrage en wordt niet bepaald door de eigen HWBP-opgaven. De jaarlijkse solidariteitsbijdrage beschouwen we als een bijdrage in activa van derden en wordt geactiveerd
- 10% van de kosten betaalt het waterschap zelf. Dat wordt de Project gebonden eigen bijdrage (PGEB) genoemd. Deze kosten beschouwen we net als projecten in onze overige keringen als investeringen en worden eveneens geactiveerd.

De afschrijvingstermijnen van dit Financieel Statuut zijn hier van toepassing. Bouwrente en kosten voor intern advies, worden niet geactiveerd.

3.5 Aanschaf Software

Software die On Premise wordt aangeschaft (dus feitelijk op onze servers komt) wordt geactiveerd en volgens de daarvoor geldende termijn afgeschreven.

Bij SaaS Software (Software as a Service: cloudoplossingen) is er geen sprake van 'bezit'. Dergelijke software kan niet worden geactiveerd. De investeringskosten moeten in het jaar waarin ze gemaakt zijn ten laste van de exploitatie worden gebracht.

3.6 Afschrijvingen

Wijze van afschrijven

Er wordt afgeschreven volgens de lineaire afschrijvingsmethode. Dit houdt in dat er jaarlijks een vast percentage van de verkrijgingsprijs (minus de verkregen subsidies en bijdragen) gebaseerd op de geschatte technische levensduur wordt afgeschreven.

Deze systematiek gaat er dus van uit dat jaarlijks evenveel "nut" wordt behaald van een investering. In lijn hiermee wordt er niet resultaat afhankelijk afgeschreven. Versneld of vertraagd afschrijven om de uitkomst van de jaarrekening te beïnvloeden is niet toegestaan. Omdat de waarde van de investering jaarlijks minder wordt, daalt ook de rentelast. De totale kapitaallast (rente + afschrijvingen) daalt hierdoor. Het voordeel van deze methode is dat hiermee na een aantal jaren "ruimte" op de exploitatiebegroting ontstaat om de veelal progressief stijgende onderhoudsuitgaven te bekostigen.

Versneld afschrijven passen we alleen toe als door een nieuwe (vervangende) investering de bestaande investering nog een boekwaarde heeft. Deze restboekwaarde wordt niet meer afgeschreven, maar in één keer ten laste van de exploitatie gebracht.

Startmoment afschrijven

Het moment waarop een investering "in exploitatie" (in gebruik) wordt genomen is bepalend voor het starten van de afschrijvingstermijn. De afschrijving start in het eerstvolgende jaar na ingebruikname.

Bij voorbereidingskosten (een voorbereidingskrediet) die aan een project (uitvoeringskrediet) zijn toe te rekenen begint de afschrijvingstermijn eveneens het eerstvolgende jaar na ingebruikname. Mocht een voorbereidingskrediet niet leiden tot een uitvoering van een project, dan worden de kosten in één keer ten laste van de exploitatie gebracht.

Van investeringsprojecten die in zelfstandige deelprojecten zijn opgesplitst wordt per deelproject het startmoment bepaald.

Afschrijvingstermijnen

De afschrijvingstermijnen voor de verschillende categorieën activa zijn opgenomen in bijlage 1. Per categorie is de afschrijvingstermijn aangegeven

Het hanteren van standaard afschrijvingstermijnen is wenselijk uit oogpunt van uniformiteit en omdat daarmee discussie over de afschrijvingstermijnen bij ieder individueel voorstel niet opnieuw gevoerd

hoeft te worden. De in de bijlage opgenomen termijnen zijn de algemeen geldende termijnen. In individuele gevallen kan er gemotiveerd van de in de lijst opgenomen termijnen worden afgeweken.

Specifieke aandachtspunten

Afschrijven op grond in eigendom

Op grond onder gebouwen wordt niet afgeschreven. Voor overige gronden geldt een afschrijvingstermijn van maximaal 30 jaar, tenzij er redenen zijn om niet af te schrijven (waardeveranderingen).

De balans dient de (reële) waarde van de bezittingen en de schulden weer te geven, dus ook van de gronden. Op gronden die naar verwachting geen waardevermindering ondergaan (zoals grond onder gebouwen) wordt dan ook niet afgeschreven. Uitgangspunt bij dergelijke gronden is dat bij het vervallen van de functie van de grond de boekwaarde kan worden afgeboekt door het aanwenden van de verkoopopbrengst. Eventuele verschillen komen ten gunste of ten laste van de exploitatie. Op gronden waarbij bijvoorbeeld als gevolg van een ander gebruik (denk aan landbouwgrond dat verandert in een onderhoudspad of wordt vergraven tot watergang) een waardevermindering optreedt wordt wel afgeschreven. Voor de afschrijvingstermijn wordt hierbij aangesloten bij het werk zelf. Er worden op deze wijze weinig financiële risico's gelopen mocht onverhoopt de verkoop van – ooit aangekochte – grond minder opleveren.

Restwaarde en boekwinst

Met de restwaarde van vervangingsinvesteringen (tractiemiddelen met name) wordt bij het activeren geen rekening gehouden. Een eventuele restwaarde (inruil) wordt niet in mindering gebracht op de nieuwe investering, maar ten gunste van de exploitatie gebracht. Een boekwinst (of verlies) wordt in de jaarrekening afzonderlijk verwerkt.

Van boekwinst of verlies is sprake als de verkoop van een object meer of minder oplevert dan de boekwaarde op dat moment. Deze winst of verlies wordt in de jaarrekening verwerkt van het jaar waarin de boekwinst wordt gerealiseerd. De toekomstige exploitatie (en de tarieven) wordt zo met de juiste kosten, behorend bij het desbetreffende actief, belast.

3.7 Voorraden

Voorraden worden niet op de balans opgenomen.

Het betreft hier geringe voorraden van normale gebruiks- en verbruiksgoederen. Vanwege de geringe omvang worden deze voorraden niet op de balans opgenomen.

3.8 Vlottende activa

Vorderingen op derden op balansdatum worden onder vlottende activa verantwoord.

Hieronder zijn te verstaan de vorderingen die op balansdatum bestaan en vaststaan. Om een juist beeld te geven van het vermogen dienen alle reële vorderingen op de balans tot uitdrukking te komen.

Voorbeelden hiervan zijn vorderingen op belastingdebiteuren, vooruit ontvangen bedragen en liquide middelen. Vorderingen die uit een overeenkomst voortvloeien worden in principe pas opgenomen als de tegenprestatie is geleverd.

3.9 Eigen Vermogen (algemene reserves en bestemmingsreserves)

3.9.1 Algemeen

Het eigen vermogen is opgesplitst naar vrij besteedbare algemene reserves, bestemmingsreserves en het nog te bestemmen exploitatieresultaat (saldo jaarrekening). De algemene reserve is het deel van het vermogen dat dient als buffer om algemene risico's op te vangen. De bestemmingsreserves betreffen die delen van het eigen vermogen die gereserveerd zijn voor de dekking van specifieke uitgaven. Het exploitatieresultaat spreekt verder voor zich. Het eigen vermogen vormt het saldo van bezittingen en schulden.

De hoogte van het eigen vermogen zoals dat op de balans tot uitdrukking komt is de uitkomst van de gekozen waarderinggrondslagen. Het zichtbare eigen vermogen kan als gezond worden gekarakteriseerd als aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Dit betreft onder andere:

- Bedrijfseconomische en realistische uitgangspunten ten aanzien van activering, het systeem en de termijnen van afschrijving.
- De mate waarbij ten aanzien van de waardering van vorderingen rekening is gehouden met waardecorrecties zoals dubieuze debiteuren.
- De mate waarin voor van belang zijnde risico's en verwachte verliezen voorzieningen zijn gevormd.
- De mate waarin de verplichtingen op de balans zijn gepassiveerd.

Er kan dan ook alleen waarde aan het eigen vermogen als sluitpost van bezittingen en schulden worden toegekend indien de overige balansposten op bedrijfseconomische en realistische wijze zijn verantwoord.

Voor de omvang van het eigen vermogen is daarnaast de risicoparagraaf van belang. De daaruit kwantificeerbare risico's moeten bij het beoordelen van het eigen vermogen worden betrokken.

3.9.2 Algemene reserves

De minimaal gewenste omvang van de algemene reserve per taak is gelijk aan het op geld gezette risico per taak vanuit de jaarlijks te actualiseren risicoanalyse. Een overschot op de algemene reserves per taak kan worden ingezet om de lastenontwikkeling bij te stellen in maximaal 5 jaar. Jaarlijks wordt hierover bij de begroting een voorstel ingediend.

De algemene reserve is het deel van het vermogen dat dient als buffer om algemene risico's op te vangen. Het dient als weerstandsvermogen. Met weerstandsvermogen worden die middelen bedoeld, die kunnen worden aangewend om niet structurele financiële tegenvallers op te kunnen vangen, om de taken ongestoord te kunnen voortzetten. Dit weerstandsvermogen is alleen bedoeld om bijzondere risico's op te vangen. Voor reguliere / structurele risico's dienen voorzieningen te worden gevormd of verzekeringen te worden afgesloten.

Om de juiste omvang van de algemene reserves te kunnen bepalen is het nodig te bepalen welke omvang deze mogelijke tegenvallers kunnen hebben. Door middel van risicoanalyse wordt jaarlijks bepaald wat de op geld gewaardeerde risico's van het waterschap zijn, op basis van een kans x effect inschatting.

Een ondergrens is gewenst om ten minste de op geld gewaardeerde risico's op te kunnen vangen. Door hiervoor alle op geld gewaardeerde risico's bij elkaar op te tellen ontstaat het somberst denkbare scenario: alle risico's treden tegelijkertijd op. Een algemene reserve die deze tegenvallers kan opvangen kan solide worden genoemd.

Het huidige beleid ten aanzien van de normen van de algemene reserves is als volgt:

Jaarlijks wordt bij de meerjarenraming de stand van de algemene reserves geactualiseerd. De stand van de algemene reserve uit de laatst vastgestelde jaarrekening wordt aangevuld met de uitkomsten van de voorjaarsrapportage. Als de stand van de algemene reserve boven het minimum ligt wordt – in principe – het “overschot” in maximaal 5 jaar teruggegeven aan de belastingbetaler via een verlaging van de belastingtarieven. Door te kiezen voor 5 jaar wordt voorkomen dat door veel reserves in een kortere periode te zetten grote schommelingen op kunnen treden in de tarieven. Bovendien kan op deze wijze meer op een stabiele / gelijkmatige ontwikkeling van de tarieven (de meerjarenbegroting beslaat 5 jaren) worden gestuurd, door niet elk jaar gelijk bedrag in te zetten. De algemene reserves hebben op deze manier ook een tariefegalisatie functie.

Doordat een stabiele lastenstijging het uitgangspunt is, zal niet elk jaar evenwel algemene reserves worden ingezet.

Ook kan het voorkomen dat een algemene reserve lager uitkomt dan minimaal gewenst, of zelfs negatief is. Dit kan gebeuren om (te) sterke lastenstijgingen tegen te gaan. Bij de meerjarenraming komen we dan met een voorstel hoeveel we jaarlijks extra bij de belastingbetalers in rekening brengen om uiteindelijk in de meerjarenperiode weer op het minimaal gewenste niveau te komen.

Jaarlijks wordt bij het vaststellen van de begroting een formeel voorstel gedaan over het inzetten van algemene reserves.

3.9.3 Tariefegalisereserves

Er worden geen tarief-egalisereserves ingesteld.

Tariefegalisatie is vooral nuttig als verwacht wordt dat de belastingtarieven een aantal jaren sterk zullen schommelen en het bestuur de wens uitspreekt stabiele tarieven na te streven. Door een gemiddeld tarief bij de belastingbetaler in rekening te brengen kunnen plussen en minnen (in belastingopbrengsten) ten gunste dan wel ten laste van een egalisereserve worden gebracht.

Uitgangspunt voor ons waterschap is dat aan de huidige belastingbetaler ook de huidige kosten in rekening worden gebracht. Vanuit deze gedachte is het instellen van egalisereserves niet gewenst. Daarnaast zorgt een egalisereserve voor extra “geld op de plank” dat niet ten gunste van het gebied kan worden besteed. Ook zal een egalisereserve “gevoed” moeten worden. Dat roept vragen op over de omvang en welke regels we hiervoor moeten opstellen.

Bij ons waterschap vervullen bedragen boven de minimaal gewenste omvang van de algemene reserves per taak feitelijk deze functie.

3.9.4 Bestemmingsreserves

Er worden geen bestemmingsreserves ingesteld om daarmee te sparen voor toekomstige uitgaven. Er kunnen wel bestemmingsreserves gevormd worden vanuit al beschikbare – vrijvallende – middelen.

Het vormen van bestemmingsreserves wordt principieel niet wenselijk geacht. De motivering hiervoor is dat toekomstig nut (van het toekomstige gebruik van de reserve) niet door de huidige belastingbetaler moet worden betaald. Ook het motief om door middel van deze reserves toekomstige lastenstijgingen te beperken heeft in de praktijk nauwelijks waarde, omdat voor een structurele tariefverlaging aanzienlijke reserves moeten worden opgebouwd.

Alleen bij de resultaatbestemming via de jaarrekening kunnen bestemmingsreserves worden ingesteld.

Het komt voor dat door het algemeen bestuur bij de begroting beschikbaar gestelde exploitatie middelen niet in het begrotingsjaar uitgegeven konden worden. Uitgangspunt van ons financieel beheer is dat dergelijke meevallers ten gunste van de algemene middelen worden gebracht en uiteindelijk via resultaatbestemming aan de algemene reserves toegevoegd worden.

Bij incidenteel beschikbaar gestelde middelen, of via subsidies of bijdragen geoormerkte middelen, kan het niet besteedde deel omgevormd worden tot een bestemmingsreserve. Het algemeen bestuur besluit daartoe bij het vaststellen van de jaarrekening. Een dergelijk voorstel moet goed gemotiveerd zijn. Omdat er in dergelijke situaties geen sprake is van het 'sparen voor toekomstige uitgaven' is deze afwijking van de hoofdregel rondom bestemmingsreserves gerechtvaardigd.

3.9.5 Rente toevoegen aan reserves

Bespaarde rente van reserves wordt niet aan de reserves toegevoegd, maar ten gunste van de exploitatie per taak gebracht.

Aan de algemene reserves wordt geen rente toegevoegd. Rechtstreeks toevoegen van rente aan de reserves is ook niet meer toegestaan. De bespaarde rente wordt in de begroting verwerkt als algemeen dekkingsmiddel. Het toevoegen van geld aan een algemene reserve laten wij afhangen van de bestuurlijk gewenste omvang, en niet van de bespaarde rente. Jaarlijks bij de begrotingsbehandeling wordt een voorstel ingediend met betrekking tot de gewenste omvang van de algemene reserves. Mocht een algemene reserve een omvang hebben bereikt die onder de ondergrens ligt, wordt voorgesteld aan de algemene reserve, middelen toe te voegen.

3.10 Afkoopsommen

Afkoopsommen worden als afzonderlijke bestanddelen opgenomen onder het eigen vermogen. De bestaande afkoopsommen worden ingezet ter dekking van de lasten als gevolg van minder activeren. Als een afkoop som betrekking heeft op compensatie voor veroorzaakte schade dan wordt de afkoop som specifiek ingezet om deze lasten te dekken.

Wanneer het waterschap taken of objecten overneemt van een ander (openbaar) lichaam kan aan deze overname gekoppeld worden een te ontvangen afkoop som. Met deze afkoop som wordt beheer, onderhoud, vervanging etc. afgekocht.

Het is vervolgens aan het waterschap om de overgedragen taken uit te voeren / objecten te onderhouden. Dit gebeurt door beheer en onderhoud op te nemen in de reguliere exploitatiebegroting en de eventuele investeringen op te nemen in het meerjareninvesteringschema. De kapitaallasten voortvloeiend uit de investeringen worden eveneens in de exploitatiebegroting opgenomen. Beheer, onderhoud en investeringen maken dan onderdeel uit van het reguliere (begrotings)afwegingsproces.

De afkoopsom valt onder de categorie reserves. De bespaarde rente wordt niet aan de afkoopsom toegevoegd (de afkoopsom hoeft immers niet meer te groeien) maar ingezet als algemeen dekkingsmiddel. Een directe relatie met de uitgaven wordt niet meer gelegd. Alleen bij het toetsen vóór de overdracht of de afkoopsom toereikend is, wordt een relatie gelegd met de te verwachten uitgaven.

Omdat er geen relatie met de uitgaven hoeft te worden gelegd bestaat er ook geen begrotingstechnische reden om de afkoopsommen als een afzonderlijk bestandsdeel van het eigen vermogen op de balans te laten staan. Bovendien wordt hierdoor mogelijk onbedoeld de indruk gewekt dat de aan de afkoopsom gekoppelde taken / objecten volgens de uitgangspunten (voor onderhoud) die de grondslag vormden voor de berekende hoogte van de afkoopsom worden onderhouden. Of dat de bespaarde rente-inkomst de norm is voor het onderhoud.

Het algemeen bestuur kan aan afkoopsom een andere functie geven. Een afkoopsom is vrij besteedbaar. Sinds 2015 worden de destijds beschikbare afkoopsommen ingezet om de jaarlijkse extra lasten als gevolg van minder activeren te dekken.

Voor te ontvangen afkoopsommen bij compensatie voor schade (bijvoorbeeld door bodemdaling als gevolg van gas- en zoutwinning) veroorzaakt door een derde partij, wordt hierop een uitzondering gemaakt; deze worden wél gebruikt om toekomstige exploitatielasten te dekken. Doordat voor deze specifieke aanwijsbare lasten een vergoeding wordt ontvangen die bij een te ontvangen afkoopsom vervalt, wordt de afkoopsom gebruikt als alternatieve dekking. De bespaarde rente wordt aan deze afkoopsommen wel toegevoegd.

Het enige verschil met de algemene reserves is dat afkoopsommen als primaire functie hebben het dekken van exploitatielasten, terwijl de algemene reserves primair de functie van weerstandsvermogen hebben

Om deze reden worden de afkoopsommen als afzonderlijk vermogensbestanddeel gehandhaafd.

3.11 Voorzieningen

Voorzieningen worden alleen ingesteld voor nog te maken kosten als gevolg van (financieel omvangrijke) aangepane verplichtingen of verliezen.

Een voorziening is onderdeel van het vreemd vermogen en wordt gevormd ten laste van de exploitatie.

Voorzieningen worden gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand

begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;

Kortom, een voorziening kan worden ingesteld als het gaat om in de toekomst te maken kosten die hun oorsprong vinden in het huidige begrotingsjaar dan wel het jaar daaraan voorafgaand en redelijk goed zijn in te schatten.

Jaarlijks – bij het opstellen van de jaarrekening – worden alle voorzieningen beoordeeld op noodzaak en omvang. Zo nodig worden voorzieningen opgeheven of wordt een bedrag aan de voorziening toegevoegd dan wel onttrokken.

Voor groot onderhoud wordt geen voorziening gevormd. Als er sprake is van levensduur verlengend onderhoud dan wordt dit geactiveerd. Overig groot onderhoud wordt ten laste van de exploitatie gebracht.

Rente toevoegen aan voorzieningen

Bespaarde rente van voorzieningen wordt niet aan de voorzieningen toegevoegd maar ten gunste van de exploitatie gebracht. Er wordt een uitzondering gemaakt voor voorzieningen die tegen een contante waarde zijn gewaardeerd.

Elk jaar worden de voorzieningen beoordeeld op toereikendheid en bij de jaarrekening wordt eventueel een toevoeging aan een voorziening opgenomen. Alleen aan de voorziening voor voormalig personeel, bestuur en boventallig personeel wordt eveneens rente toegevoegd. Deze voorziening is gewaardeerd tegen de contante waarde. Dit betekent dat aan de waarde, rente wordt toegevoegd ten einde een toereikende voorziening voor de komende jaren te houden.

De bespaarde rente over een regulier gevormde voorziening wordt ingezet als algemeen dekkingsmiddel in de exploitatie. Omdat voorzieningen – per definitie – tijdelijk zijn zal deze bespaarde rente bij het vrijvallen van de voorziening wegvallen.

3.12 Langlopende schulden

Langlopende schulden worden tegen de nominale waarde gewaardeerd.

Langlopende schulden zijn schulden aan derden welke duurzaam (langer dan 1 jaar) zijn verbonden aan de bedrijfsvoering. Ze worden nominaal gewaardeerd.

3.13 Kortlopende schulden en overlopende passiva

Verplichtingen aan derden op balansdatum worden onder kortlopende schuld of overlopende passiva verantwoord.

Hieronder zijn te verstaan de verplichtingen die op balansdatum bestaan en vaststaan. Verplichtingen die uit een overeenkomst voortvloeien worden in principe pas opgenomen als de tegenprestatie is geleverd. Inkoopverplichtingen die zijn aangegaan in het boekjaar, maar waarvan de prestatie het volgende boekjaar zal worden geleverd worden niet onder de kortlopende schulden opgenomen

Kortlopende schulden betreffen de schulden aan derden, zoals crediteuren en rekening-courant krediet. Kenmerkend hiervan is dat deze niet duurzaam (korter dan 1 jaar) zijn verbonden aan de bedrijfsvoering.

Overlopende passiva betreffen kosten die bedrijfseconomisch in jaar $t - 1$ thuishoren, maar feitelijk tot kasstromen leiden in jaar t . Voorbeelden hiervan zijn transitorische rente, abonnementsgelden en vakantiegeldverplichtingen.

Inkoopverplichtingen die zijn aangegaan in het boekjaar, maar waarvan de prestatie het volgende boekjaar zal worden geleverd worden als er een causaal verband is met de bedrijfsvoering in het boekjaar onder de overlopende passiva verantwoord.

Om een juist beeld te geven van het vermogen dienen alle reële verplichtingen op de balans tot uitdrukking te komen. Dit betreft daarom ook de aflossingsverplichting van het volgende jaar, welke afgezonderd dient te worden van de post Langlopende geldleningen.

3.14 Vakantiedagen en verlofsparen

Voor vakantiedagen en verlofsparen wordt een verplichting op de balans opgenomen van de in het boekjaar opgebouwde rechten. Voor de vakantiedagen en het verlofsparen wordt een verplichting gevormd.

Als afzonderlijk onderdeel van de overlopende passiva dient de verplichting voor vakantiedagen opgenomen te worden. Het betreft hierbij de vakantiedagen die niet door de medewerker zijn opgenomen in het betreffende jaar (matching van kosten aan de periode waarop deze betrekking hebben).

Het is gangbare praktijk dat wanneer medewerkers uit dienst gaan zij eerst hun verlof op dienen te nemen. Uitbetaling van verlof vindt incidenteel plaats.

4 Resultaatbepaling en resultaatbestemming

Met resultaatbepaling wordt bedoeld de wijze waarop het resultaat tot stand komt. Hierbij is het all-inclusive concept een algemeen bedrijfseconomisch aanvaard uitgangspunt. Dit betekent dat alle baten en lasten via de exploitatierekening verlopen en dus niet buiten deze exploitatierekening om rechtstreeks in het eigen vermogen (reserves en bestemmingreserves) worden verwerkt.

5 Overige uitgangspunten

5.1 Rente-omslag

De rentelasten worden bepaald volgens de methode van rente-omslag. De bespaarde rente over het eigen vermogen wordt als bate in de exploitatie verantwoord.

De rentelasten bestaan enerzijds uit de werkelijk betaalde rente uit hoofde van vreemd vermogen en anderzijds uit de rente over het eigen vermogen. De rentelasten over het eigen vermogen bestaan uit fictieve rentelasten, het percentage is een keuze. De totale rentelasten (werkelijke en fictieve lasten) worden op basis van de boekwaarden van de vaste activa (inclusief onderhanden werk) toegerekend

als zijnde een onderdeel van de kapitaallasten. De oneigenlijke rentelast als uitvloeisel van het fictieve rentepercentage vermenigvuldigd met het eigen vermogen kan naar keuze worden toegevoegd aan het eigen vermogen of als bate terugvloeien naar de exploitatie. In het eerste geval worden de reserves ten laste van de exploitatie vóór resultaatbepaling verhoogd en in het tweede geval is ten aanzien van de exploitatie sprake van een kostenneutrale verwerking.

5.2 Onvoorzien

In de begroting is een stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen. De stelpost bedraagt € 1000,- per taak.

De post onvoorzien is een verplichte post die volgens de Waterschapswet in de begroting moet worden opgenomen. Feitelijk fungeert deze post als een buffer (vangnet) om niet verwachte uitgaven of tegenvallers op te kunnen vangen voor het lopende jaar. In eerste instantie zal volgens het financieel mandaatbesluit binnen de bestaande budgetten ruimte gevonden moeten worden om niet verwachte uitgaven of tegenvallers op te vangen. Als deze ruimte niet gevonden wordt kan een beroep op de post onvoorzien worden gedaan. De post is niet bedoeld om structurele uitgaven op te vangen.

Door de door ons gehanteerde planning- en control cyclus wordt heel sporadisch een beroep op de post onvoorzien gedaan (sinds 2015 één keer). Eventuele onvoorziene uitgaven (bv een éénmalige subsidie voor een project van een derde) worden via de voor- en najaarsrapportage aan het algemeen bestuur voorgelegd. Om die reden wordt in de begroting een standaardbedrag van € 1000,- per taak opgenomen in de begroting.

5.3 Subsidies en algemene inkomsten

Subsidies betrekking hebbend op investeringen worden op het investeringsbedrag in mindering gebracht, het netto-investeringsbedrag wordt daarom geactiveerd. Subsidies of algemene inkomsten betrekking hebbend op exploitatie-uitgaven worden ten gunste van de exploitatie gebracht.

In afwijking van deze algemene regel kan het Dagelijks Bestuur besluiten subsidies of algemene inkomsten betrekking hebbend op exploitatie-uitgaven aan te wenden en niet ten gunste van de exploitatie te brengen. Uiteraard overeenkomstig de voorwaarden die gelden voor de betreffende subsidieregeling / inkomst. Het dagelijks bestuur legt hierover verantwoording af aan het Algemeen Bestuur via de voorjaarsrapportage, de najaarsrapportage of de jaarrekening.

5.4 Tarieven

Voor werkzaamheden die wij voor derden uitvoeren worden de gemaakte kosten in rekening gebracht. Hierbij kan gedacht worden aan (werkelijke of gestandaardiseerde) loonkosten en een opslag voor overhead.

Materiaalkosten worden tegen kostprijs in rekening gebracht. De tarieven worden jaarlijks aan de loon- en prijsontwikkelingen aangepast.

BIJLAGE 1

Omschrijving	Termijn
Immateriële vaste activa	
Onderzoek en planvorming	5
Bijdragen:	
- in werken van derden	30
- aan derden (subsidies)	10
Betaalde afkoopsommen	30
Legger	10
Materiële vaste activa	
Grond	div.
Waterbeheersingswerken	30
Herinrichtingswerken	30
Ruilverkavelingen	30
Kadeverbeteringen	30
Baggerwerken (niet watergangen)	30
Baggerwerken scheepvaart hoofdkanaal	20
Beschoeiingwerken	15
Asfaltbekleding waterkering (vervangen slijtlaag)	10
Dijkverhoging / versterking	30
Vervoermiddelen en werktuigen:	
- Auto's	5
- Tractoren/maaiapparatuur	10
- Kranen	10
- Shovels	10
Overige bedrijfsmiddelen:	
- automatisering	4
- laboratoriumapparatuur	5
- inventaris / inrichting	10
Gemalen en kunstwerken:	
- civiel	30
- mechanisch	20
- elektrisch	20
- automatisering (geen kantoorautomatisering)	7
Zuiveringstechnische werken:	
- bouwkundig	30
- mechanisch	20
- elektrisch	20
- automatisering (geen kantoorautomatisering)	7
- transportleidingen	40
Wegen	30
Kantoren en dienstwoningen	40
Werkplaatsen	25
Open loodsen	25
Zonnepanelen	15